

TOHOTULI

TOHOLAMMIN KUNTATIEDOTE 2/2020

Kotilaaksomme luontoreittien uudistukset

Kunnostushankkeessa on mukana retkeilykohteita sekä retkeily- ja melontareittejä

Toholammin erityisvahvuuksina ovat kaunis ja vaihteleva luonto – ainutlaatuinen jokimaisema ja monipuoliset luontokohteet erä- ja suomaisemineen ja kallioineen. Keväällä 2020 Toholammilla lähti käyntiin **Kaustisen seutukunnan, Toholammin ja Lestijärven kuntien sekä yhdistystoimijoiden** yhteistyönä retkeilyreittien kunnostushanke. Tavoitteena on lisätä reittien saavutettavuutta ja turvallisuutta, sekä tarjota lähiluonnossa liikkumisen mahdollisuuksia alueen asukkaille ja matkailijoille.

Yksi kunnostuskohteista on **Jämsänkallion** ja **Kotojärven** reitti, jonne on tämän kesän aikana rakennettu tai uusittu muun muassa pitkospuut, portaat, penkit, tulentekopaikka sekä laavu.

Jämsän kylä ja kallio sekä Jämsänjärvi eli Kotojärvi ovat saaneet nimensä kylälle 1500-luvulla Jämsän pitäjältä vesiteitse kulkeutuneiden erämiesveljesten mukaan.

Jämsänkallion reitti Kotojärven rannan varrella.

Lue lisää Toholammin retkeily- ja liikuntakohteista s. 4–5.
Lisätietoa retkeilykohteiden kunnostushankkeesta löytyy osoitteesta: toholampi.fi/retkeilyreitit

Kallio ja järvi ovat olleet erämiesten kannalta kiinnostavia paikkoja luultavasti vuosituhansien ajan, koska Lestijoki on ollut muinoin paljon nykyistä leveämpi ja rantaviiva likellä korkeaa kallion reunaan. Jääkauden jälkiä avokallioissa on runsaasti nähtävillä ja näistä jäljistä on syntynyt mitä merkellisimpiä tarinoita.

Esimerkiksi pelottavasta ja kapeasta Hyihalkeamasta kerrotaan, että kyläläiset ovat nähneet suuren suutarin istumassa halkeaman laidalla kangasta neuloen, ja pitkät jalat ovat yltäneet kalliolta maahan saakka. Kallion sisällä taas tiedetään asustavan sen verran siistejä kääpiöitä, että heillä on matotkin lattialla.

Kunnostushankkeen muita kohteita ovat **Hongiston reitti** sekä **Lestijoen retkeily- ja melontareitti** Niskankorpi – Hirvikoski välillä.

Hanke toteutetaan 30.4.2022 mennessä, mutta tänä kesänä 2020 on jo paljon valmista.

Työt alkavat ensi vuonna

Tuulivoimaloiden luvat toivat kunnan kassaan yli 500 000 euroa

Länsi-Toholammin tuulipuisto Oy:n ja Toholampi-Lestijärvi tuulipuisto Oy:n alueille sijoitettujen tuulivoimaloiden rakennusluvut on käsitelty.

Voimaloita tulee yhteensä 65 kappaletta. Rakennustarkastaja **Jukka Nurmela** sanoo, että luvitus niiden osalta on kunnossa.

Vuosi 2021 on eräänlainen paalupaikka, jolloin rakentaminen jollakin tapaa alkaa näkyä. Siitä kun tuulivoimasta Toholammilla konkreettisesti ryhdyttiin puhumaan, on kulunut seitsemän vuotta. Valitukset ovat vienneet osan ajasta, mutta se tie on nyt käyty loppuun, joten jatko näyttää vakaalta.

Toholammin kunnan kukkarossa tuulivoima on jo nyt näkynyt. Myönnetty 65 rakennuslupaa ovat tuoneet peräti 520 000 euroa rakennuslupatuloja.

Tuulivoimaloita lähellä Kannusta. (Kuva: Anna Vierimaa)

Lue lisää muun muassa Toholammin tuulivoimaloista s. 2–3.

Rakennustarkastaja Jukka Nurmela huomauttaa, että normaalitilanteessa rakennuslupatulo Toholammilla ovat olleet vuositasolla noin 30 000 euron luokkaa.

Kiinteistöverotuloja kunta saa 65 myllystä ensimmäisenä vuonna 1,5 miljoonaa euroa. Myllyjen käyttöiän on arvioitu olevan 20 vuotta.

Kiinteistövero puolestaan laskee hie-man vuosittain, mutta 20. vuosikin tuo kiinteistöveroja kunnalle vielä 800 000 euroa.

Kokonaisuudessaan voimalat tuovat kunnan kassaan 20 vuoden aikana kiinteistöveroja noin 25 miljoonaa euroa.

Jorma Rekonen

Onko maaseudun asema vahvistumassa?

Olemme eläneet viime kuukaudet poikkeuksellista aikaa. Koronavirus on pistänyt elämänmenon monilta osin uusiksi. Tämä on ollut meille kaikille haastava ajankohta, mutta olemme selvinneet.

Korona on koskettanut kaikkia, niin yksityisiä ihmisiä kuin yrityksiäkin. Työelämässä otettiin vahvasti käyttöön töiden tekeminen etänä eli etätyömahdollisuus.

Näin toimittiin myös kunnissa. Etätöissä Suomessa oli jopa miljoona ihmistä. Nyt kun työt voitiin taas aloittaa normaalisti, jopa 50 prosenttia etätöissä olleista on ilmaissut valmiutensa ja kiinnostuksensa toimia jatkossakin etätyöläisenä. Malli on ollut hyvin monissa tapauksissa toimiva. Kaikista työikäisistä yli puolet tekisi mielellään etätöitä normaalioloissakin.

Viime vuosikymmeninä jatkuneesta nopeasta ja voimakkaasta kaupungistumisesta huolimatta kaupungissa asuminen ei ole suomalaisen unelma. Moni haluaisi asua toisin; kerrostaloasunnon si-

jaan omakotitalossa, lähempänä luontoa ja edullisemmin, jos se vain suinkin olisi töiden ja sujuvan arjen kannalta mahdollista.

Maaseudun asema on noussut monin eri tavoin positiivisessa mielessä esiin. Korona muutti maaseudun imagoa.

Koronavirus ravistelee meitä, yhteiskuntaa ja koko maailmaa rajulla kädellä. Kukaan ei tiedä, mitä kaikkea maailmanlaajuisesta pandemiasta vielä seuraakaan.

Moni haluaa nyt kodiltaan ja asuinpaikaltaan erilaisia asioita kriisistä selviytyttyämme. Maaseudulla on tarjota hyvä vaihtoehto.

Me Toholammilla lähdemme siitä, että meillä on tarjota tasokkaita asuntoja, hyvät etäyhteydet, kaunista ja luokseen kutsuvaa luontoa, hyvät harrastusmahdollisuudet, työtä ja palveluja elämän varrelle sekä maaseudun rauhan mukana turvallisuutta.

**Kunnanjohtaja
Jukka Hillukkala**

”MAASEUDUN ASEMA ON NOUSSUT MONIN ERI TAVOIN POSITIIVISESSA MIELESSÄ ESIIN. KORONA MUUTTI MAASEUDUN IMAGOA.”

Sulolasta yrittäjävetoinen majoitusshotelli

Toholammien kirkonkylässä on vähän majoitustilaa. Nyt pohditaan sitä, että voitaisiinko Sulolasta kehittää majoitusshotelli.

Toholammilla on havaittu, että keskustassa tarvittaisiin hotellityyppistä majoitustilaa. Asuntosihteri **Teemu Turpeinen** sanoo, että Sulolan tilat sopisivat hyvin sellaiseen käyttöön. Sulola sijaitsee kunnantalon ja kylätalon välittömässä läheisyydessä. Rakennuksessa on seitsemän huoneistoa.

Sulola on palvelut toimintansa lopettaneen Artesaaniopiston oppilasasuntolana ja kesähotellina. Tällä hetkellä siinä on väliaikaisesti myös paloaseman toimisto ja tiloja on myös asuinkäytössä.

Asuntosihteri Teemu Turpeinen toteaa, että paloaseman nyt poistuessa tiloista, voitaisiin esimerkiksi aluksi

sen osalta pohtia tilan käyttöä uusiksi.

- Ne sopisivat hyvin majoitusshotelliksi. Tiloja suunniteltaessa voisi ottaa huomioon myös etätyömahdollisuudet, Turpeinen lisää.

Hän toivoo, että tämän tyyppistä toimintaa pyörittämään löydetään yrittäjä, joka voisi esimerkiksi majoituksen lisäksi tarjota aamupalaa ja vastaavaa.

- Uskon, että tällaiselle on tarvetta Toholammilla. Jos jollakin heräsi kiinnostus asiaa kohtaan, niin ottakaapa yhteyttä, Turpeinen innostaa.

Jorma Rekonen

Oikemuksen takamailla on tehty joskus kivitöitä Myllynkivet kertovat alueen historiasta

Toholammilla Sivakkokankaalla tai Isokalliolla kuljeskellessa tuntee selvästi historian siipien havinaa ja kivenhakkaamisen kalsketta. Äänet ovat jo hiveneräisesti vaimenneet, sillä väliin mahtuu todennäköisesti pari vuosisataa. Toki nykyin on siipien havinaa ihan oikeasti ilmassa. Lähialueella tuulivoimalat jauhavat sähköä. Tilanne on muuttunut.

Toholampilaisilla ei tunnu olevan perimätietoa asiasta.

Alue sijaitsee Oikemuksen takamailla, jonne nyt tietysti johtaa metsäautotie. Matkaa Oikemuksen kylältä on viitisen kilometriä. Alueelta löytyvät myllynkivet ja keskeneräisiksi jääneitä teelmiä. Jonkin matkan päässä, Isokalliolla, on hakattu myös perustuskiviä rakennuksia varten.

Toholampilainen **Jari Myllykangas** muistaa yli satavuotiaaksi eläneen mummonsa kertoneen Isokallion myllynkivistä.

- Hän sanoi kallion päällä olevan kiven, jossa kiilat ovat jumittuneet eli jääneet kiveen kiinni. Sitä kiveä en ole löytänyt, Jari Myllykangas toteaa.

Painoa noin 800 kiloa. Jari Myllykangas (oikealla) ja Raimo Kopsala tutkimassa Sivakkokankaan myllynkiveä.

Kallion alaosassa on alue, josta on otettu perustuskiviä. Se on jo paksun sammalpeittämä. Myllynkivistä toinen on kiilattu puolittain pystyasentoon, mutta työ on jäänyt kesken.

Jari Myllykangas kertoo, että paikalla on

käynyt myös kiviastian tuntija, joka teki havainnon, ettei esimerkiksi Sivakkokankaan myllynkivi ole peräisin paikallisesta kalliosta. Se on todennäköisesti jääkauden mukanaan tuomasta siirtolohkareesta. Kiviaines on erilainen kuin paikallisessa kalliosta. Asiantuntijoiden

mukaan myllynkiven paino on ainakin 800 kiloa, joten niiden liikuttaminenkaan ei ole aikanaan ollut aivan yksinkertaista puuhaa. Sydänmaalla kivillä ei ole ollut käyttöä, joten ne on pitänyt jollakin tapaa kuljettaa määräpaikkaansa.

Historiatietoa toki maamme kivenhakkaajista löytyy. Työ on ollut rankkaa puuhaa. Yhden noin 50 senttimetriä paksun jauhinkiven valmistamiseen kului aikaa kuukauden verran. Työ tehtiin vasaran ja kiilojen avulla. Sekin tiedetään, että myllynkivi saattoi haljeta millä hetkellä hyvänsä, joten kuukauden työ voi valua hukkaan kertaistamalla. Oikeanlaisen kiviaineen löytäminen oli myös oma hommansa. Kiviä kuljetettiin hevoskyydillä.

Jari Myllykangas ja **Raimo Kopsala** näkisivät nyt oikeana ratkaisuna sen, että kiviin annettaisiin olla paikoillaan ja merkittäisiin, jotta kaikki kiinnostuneet voisivat käydä tutustumassa esi-isien harjoittamaan yritystoimintaan. Jos jollakin on nyt jonkinlaista tietoa Oikemuksen takamaiden kivitöistä, niin ottakaa yhteyttä Toholammien kulttuuritoimeen (puh. 040 150 5232).

Jorma Rekonen

Yrittäjät yhteistyössä mukaan

Kaikki eurot hankkeesta kotiin

Yhteistyössä. Kunnanjohtaja Jukka Hillukkala (oikealla) ja yrittäjien varapuheenjohtaja Heikki Luoma sanovat, että tuulivoimarakentamisesta yritetään saada kaikki mahdolliset eurot kotiin. Se vaatii yrittäjien yhteistyötä.

Kun tuulivoimapuistojen rakentaminen alkaa, Toholammilla toivotaan, että toholampilaisyrityksiä olisi työssä mukana.

Kunnanjohtaja **Jukka Hillukkala** ja Toholammin Yrittäjien varapuheenjohtaja **Heikki Luoma** kertovat, että yrittäjien kanssa on pohdittu mitä mahdollisuuksia paikallisilla yrityksillä on lähteä tekemään tarjouksia työkohteista.

- Me olemme tulleet siihen tulokseen, että se vaatii paikallisten yrittäjien yhteistyötä. Kyseessä on kuitenkin niin suuret työmaat. Jos asia vähänkin kiinnostaa, ei muuta

kuin mukaan.

Yrittäjien seuraava kokoon-tuminen on kunnantalolla 18.8. kello 18. Nyt täytyy olla asialla, jos aiomme pysyä kyydissä, Hillukkala ja Luoma toteavat.

Toholammilla löytyy yrittäjiä esimerkiksi maansiirtotöihin, ruokahuoltoon ja majoitukseen.

Heikki Luoma sanoo, että kyse on meille uudesta toiminta-alueesta, mutta kaikki eurot pyritään saamaan hankkeesta kotiin.

Jorma Rekonen

"SE VAATII PAIKALLISTEN YRITTÄJIEN YHTEISTYÖTÄ. KYSEESSÄ ON KUITENKIN NIIN SUURET TYÖMAAT."

Nurmela jää eläkkeelle

"Nyt on hyvä lopettaa"

Tuulivoimaloiden rakennusluvut odotavat toteuttamisvaihetta eli hankkeessa on päästy merkittävään vaiheeseen. Rakennustarkastaja **Jukka Nurmela** toteaa, että tähän on nyt hyvä lopettaa nämä hommat. Mies aikoo jäädä eläkkeelle syyskuussa.

- Lokakuussa tulee täyteen 35 vuotta siitä, kun aloitin Toholammilla. Oikeastaan minun piti olla vain vuosi Kleemolan Siskon sijaisena, mutta näin pitkäksi tämä venähti, Nurmela naurahtaa. Hänen vastuulleen ovat kuuluneet ympäristösihteerin ja rakennustarkastajan työt.

Nurmela on kotoisin Saarijärveltä, josta hän muutti Toholammille Sylvia-vaimonsa kanssa. Sylvia on töissä kirjastossa ja eläkeikään on aikaa vielä vuosia.

- Ei siis palata Keski-Suomeen ainakaan heti, vaikka nytkin kyllä usein auton keula suuntautuu viikonlopun viettoon Saarijärven Pylkönmäelle, Jukka toteaa väliin humoristisesti.

Perheeseen syntyi Toholammilla kaksi lasta: Heidi ja Hanna. Hanna on hoitotyössä Männistön palvelutalossa ja Heidi puolestaan odottaa lähtöä Argentiinaan, jossa hän toimii Suomen suurlähetystössä lähetystösihteerinä eli on talon kakoshenkilö. Myös neljä lastenlasta on tuonut oman mukavan lisänsä.

Jukka Nurmela sanoo, että työ on ollut sellainen, että siinä on oppinut tuntemaan kuntalaisia ja kyläkuntia. -1990-luvulla rakennettiin parhaillaan vuodessa yli 20

Pitkä pätkä. Jukka Nurmela teki 35 vuotta töitä Toholammin kunnassa. Hän toteaa, että nyt on hyvä sauma jäädä eläkkeelle, kun tuulivoimaloiden rakennusluvutkin on hoidettu.

omakotitaloa. Siihen päälle olivat usein vielä rivitalo ja navetat.

Nurmela sanoo, että ympäristöpuolella lainsäädäntö on mennyt näinä vuosikymmeninä lähes uusiksi. - Vuoden 2000 rakennuslaki on pääosin edelleenkin voimassa, Jukka Nurmela huomauttaa.

Lenkkeilyä, lukemista ja kalastusta harrastava Jukka on ehtinyt toimia myös Toholammin Urheilijoiden pesäpallojaoston puheenjohtajana.

- Hyvin me olemme Toholammilla viihtyneet, Jukka tuumaa.

Toholammin kunta ostaa nyt elokuusta alkaen ympäristösihteerin ja rakennustarkastajan palvelut Ylivieskan kaupungilta.

Jorma Rekonen

Myllyjen ikään 10 vuotta lisää

Viime vuosien aikana tuulimyllyjen koko on kasvanut ja tehot lisääntyneet. Tehot ovat nousseet 3,5 megawattista jopa kahdeksaan.

Wpd Finlandin projektipäällikkö **Tero Elo** sanoo, että tämä tietää heidänkin hankkeessa sitä, että voimaloiden napakorkeuteen haetaan muutosta eli ne pyritään saamaan 270 metriin.

- Olemme lähestyneet kuntaa asian tiimoilta aivan viime aikoina.

Hän lisää, että tähän saakka voimalan elinkaareksi on määritelty 20 vuotta, mutta me lähdemme siitä, että se on jo 30 vuotta. - Tämä tietää sitä, että kunta saa merkittävän summan enemmän kiinteistöveroja kuin mitä aiemmin on laskettu.

Wpd Finlandin projektipäällikkö Tero Elo lisää, että maanomistajat, joiden maat on vuokrattu tuulivoimala-alueeksi saavat vuositasolla tuloja useita satoja tuhansia euroja.

Projektipäällikkö Elo sanoo, että työt Toholammin tuulivoimala-alueilla alkavat näkyä ensi vuoden aikana.

Jorma Rekonen

"KUNTA SAA MERKITTÄVÄN SUMMAN ENEMMÄN KIINTEISTÖVEROJA KUIN MITÄ AIEMMIN ON LASKETTU."

Hakemisto

Kotilaaksomme luontoreittien uudistukset	1
Työt alkavat ensi vuonna	1
Onko maaseudun asema vahvistumassa?	2
Sulolasta yrittäjävetoinen majoitushotelli	2
Oikemuksen takamailla on tehty joskus kivitöitä.....	2
Yrittäjät yhteistyössä mukaan	3
Nurmela jää eläkkeelle.....	3
Myllyjen ikään 10 vuotta lisää	3
Liikunnallinen kotilaakso	4
Toholammin lehmäratsastajat	4
Kanervien Suomen ladun tunnustus... ..	4
Jos metsään haluat mennä nyt	5
Metsäkylpyjä kylpijiille	5
Maan korvessa kulkevi lapsosen tie	5
Kirjaston palvelut paranevat.....	6
On selvitty viina- ja koiraveroilla.....	6
Pelit vievät alakertaan.....	7
"Se on tärkeä paikka"	7
Toholammin tapahtumia 2020	8
Toholammin kunnan tiedotteet	10-11
Muut tiedotteet.....	12

Liikunnallinen kotilaakso

Pienellä paikkakunnalla on hyvin laaja liikuntapaikkaverkosto ja hyvät liikuntamahdollisuudet

”Lamppilaiset ovat liikuntamyönteisiä! Tarjolla olevat liikuntapaikat ja -palvelut ovat hyvin löydetty, voimme olla ylpeitä pirteistä ja aktiivisista asukkaistamme!” toteaa Toholammin liikunta- ja nuorisosihteeri **Minna Vilppola**.

Toholammilla urheilualueet ovat keskittyneet yhteen paikkaan, joten pienellä alueella voi nähdä monenlaisia aktiviteettimahdollisuuksia ja liikkujia; niin päiväkodin lapsia metsäretkellä, frisbeegolfpelaajia, sauvakävelijöitä kuin äitejä rattaiden kanssa. Alueelta voi löytyä myös skuaattajia ja pelaajia jalkapallo-, tennis-, pesäpallo- ja beachvolleykentillä sekä reippailijoita kuntoportaissa.

Liikuntamahdollisuuksia edistetään ja kehitetään vuosittain: esimerkiksi ke-

sällä 2019 frisbeegolfrata saatiin harrastajien avustuksella 18-koriseksi. Tänä kesänä valmistuivat uudet kuntoporaat ja hiihtojoaston kanssa aloitettiin yhteistyönä valmistaa polkujuoksureittiä Kuusiston kuntoradan ympäristöön. – Kolmannen sektorin panos on pienelle kunnalle elintärkeää ja se takaa monipuolisen ohjaus- ja kilpatoiminnan eritoten junioritasolla, Minna Vilppola kiittää.

Myös kesän pyöräilykampanjat ovat olleet suosittuja. Tämän kesän kampanja jatkuu elokuun loppuun saakka ja rinnan ovat kulkeneet postilaatikkokampanja, valokuvakilpa ja valtakunnallinen kilometrikisa. Maastopyöräilykin onnistuu retkeilyreittien pitkospuilla sekä Kuusiston kuntoradalla.

Pitkospuut Kopsanevan lintutornille. (Kuva: Antero Ylitalo)

Lisätietoja osoitteessa: toholampi.fi/liikunta

Toholammin lehmäratsastajat

Kuvittelepa mielessäsi tilanne missä ajat kauniissa maalaismaisemissa ja yhtäkkiä tien laidalla vastaan tulee muutama lehmä. Ja hyvänen aika, niiden selässä hän ratsastaa koulutyttöjä!

”Mikä ihmeen lehmäratsastus?” moni voisi kysyä. Niin, lehmillä voi tosiaan ratsastaa! Ja tätä harvinaista lajia harastetaan myös Toholammilla.

Kaikki alkoi Ala-Kopsalan maatilalla vuonna 2015, kun omaa hevosta kaipaava **Irina** keksi ruveta kouluttamaan ystäväänsä **Alinan** kanssa lehmiä ratsuiksi.

Lehmä- ja hevosratsastus eroavat toisistaan ainakin siltä osin, ettei lehmien kanssa käytetä satulaa tai suitsia – pelkkä riimu ja ohjat riittävät.

Lehmät ovat jäärapaisempia kuin hevoset, mutta oppivat yllättävän nopeasti perusasiat.

Lehmät osaavat muun muassa käynnin, laukan sekä ravin ja niillä ratsastetaan ympäri vuoden (kesällä myös sukkasiltaan). Selkään pääsee hyppäämällä suoraan maasta tai toisen avustuksella, eikä selässä pysyminen ole kuulemma sen vaikeampaa kuin mitä hevosellakaan.

Ja mistä voi aloittaa, jos lehmäratsastus kiinnostaa? ”Jos haluaa kouluttaa lehmää ratsastamiseen, niin sitä pitää taluttaa ihan pienestä pitäen ja ansaita lehmän luottamus”, Irina kertoo.

Lehmillä ratsastaminen on hänelle niin rakas harrastus, että hän aikoo jatkaa sitä ainakin niin kauan kuin asuu vielä kotona.

Irina Ala-Kopsala (oik.) ratsastaa Nylon Beatilla. Alinan ratsuna on Maljakko.

Kanervien Suomen ladun tunnustus

Kanervien ulkopäiväkoti sai **Suomen ladun** myöntämän merkittävän luonnossa kotonaan tunnuksen. Luonnossa kotonaan – toiminta on ulkoilmaelämää, joka toteutuu säällä kuin säällä ympäri vuoden. Toiminnassa korostuu leikki, luonnossa liikkuminen, kiireetön yhdessäolo ja yhdessä tekeminen.

Luonnossa kotonaan toiminnalla on monia laadullisia kriteerejä, jotka Toholammin ulkopäiväkoti toiminnallaan on mahdollistanut.

- lupaamme viettää kiireetöntä ulkoilmaelämää säällä kuin säällä

- lupaamme ulkoilla useita kertoja päivässä

- lupaamme löytää lähiluonnossa leikki- ja liikuntavälineet ensisijaisesti luonnosta

- lupaamme mahdollistaa lapsen pitkäkestoisien leikin ja monipuolisen liikkumisen päivittäin

Luonnossa toiminnan tarkoituksena on myös lapsilähtöisyys, jossa lapsi tulee aidosti kuulluksi, nähdyksi ja ymmärretyksi.

Luonnossa kotonaan- toiminta on lähtökohtaisesti myös kestävä elämäntavan vahvistamista. Saadessaan jokapäiväisen kosketuksen luontoon lapsi oppii luonnossa toimimisen taitoja ja ympäristöä kunnioittavia taitoja.

LILLI - lisää liikuntaa! -hanke syksyille 2020

Hanke on suunnattu kaikille alle kouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen.

Hankkeen tavoitteena on lisätä lasten omaehtoista liikkumista ja monipuolistaa ohjattua liikuntaa hoitopäivän aikana sekä järjestää avointa LILLI liikkuu -toimintaa kotona oleville lapsille ja heidän perheilleen.

Syksyllä avataan välinelainaamo, josta perheet voivat lainata eri liikuntavälineitä ilta- /viikonloppukäyttöön.

Hankkeessa työskentelee koordinaattori Niina Lappi-Kotila 040-150 5279 (tavoitettavissa elokuun alussa).

Tehdään lapselle yhdessä hyvä päivä, päivittäinen mahdollisuus liikkumiseen ja liikunnan iloon!

Jos metsään haluat mennä nyt

Luonto on tarjonnut ihmisille paikan rauhoittua jo vuosisatojen ajan. Luonto ei jätä ketään ulkopuolelle, se ei katso kulkijan taustaa, ei käännytä vaan ottaa vastaan. Mutta luonto tarjoaa paras-taan vain heille, jotka siitä eniten osaa-vat nauttia.

Meillä Toholammilla on viimevuosien aikana panostettu paljon luonnossa liik-kumiseen ja mahdollisuuksiin tarjota ihmisille luontokokemuksia. Näkyvim-pinä esimerkkeinä ovat olleet Paratiisi-saaren pitkospuut, Kopsanevan lintu-tornin pitkospuut sekä Jämsänkallion retkeilykohteet.

Mutta paljon on tehty työtä myös van-hojen, hieman vähemmän tunnettujen paikkojen ja reittien palauttamiseksi ih-misten mieliin.

Kuka muistaa Mörönpuron, Talauskos-

ken tai vaikkapa surullisen kuuluisan Ristinpolun? Tiedätkö missä on Pikku-Hongiston kämpä tai missä paistuu makkarat, jos kohteena on Kanasaari?

Näitä unholaan jääneitä retkikohteita löytyy meiltä Toholammilta paljon, pal-jon on vielä myös löytämättä. Tämä ret-keilyreittien kartoitus on osoittautunut vain pintaraapaisuksi, nyt olemme vasta kuorineet kermat kakun päältä.

On ollut mahtava kokemus käydä nais-sä eri paikoissa, itsellenikin on löytynyt useita uusia retkikohteita, vaikka luulin jo kulkeneeni paljon Lampin metsissä.

Osa kohteista pitää sisällään mielenkiin-toisen historian, jonka toivoisi pysyvän hengissä. Nämä ”kämpin tarinat” elä-vät kertojiansa mukana, mutta vain niin kauan kuin kertoja riittää.

Jämsänkallion reitin pitkospuuta.

Maan korvessa kulkevi lapsosen tie

Ristinpolku johtaa muistopaikalle, jonne päättyi aikanaan kahden pien-nen tytön maallinen taival. Vuonna 1906 kaksi pientä tyttöä lähti Kop-salan Rytinevalta karpaloita poimi-maan, mutta eksyivätkin matkalla ja päätyivät tälle paikalle, josta heidät löydettiin kolmen päivän etsintöjen jälkeen. Valitettavasti tyttöjen maal-linen taival oli päättynyt näille kiville kaukana kotoa.

Erään kertomuksen mukaan samoi-hin aikoihin näillä samoilla seuduilla oli ollut metsuri metsätöissä ja kuul-lut yhtäkkiä ”enkelten valituksen”, kuin enkelit olisivat itkeneet. Yksin sydänmaalla työskentelevä mies oli

pelästynyt tätä ja lähtenyt oitis taival-tamaan takaisin kylälle, jossa hän oli kertonut kuulemastaan.

Aika, jota tuolloin elettiin, oli hyvin erilaista. Ei ollut autoja, teitä saatikka nykyisiä metsäautoiteita. Erämaa oli erämaata ja tyttöjen kohtalokas eksy-minen vei heidät 10 kilometrin päähän kodista, keskelle hiljaista erämaata. Muistopaikalla voit hetken hiljentyä ja rauhoittua, irtautua nykyhetkestä. Räme joka muistopaikkaa ympäröi, on sama räme, jota tytöt viimeisenä iltanaan katsoivat. Kivi, jolla risti on, on se sama kivi, joka tarjosi näille tytöille suojansa heidän viimeisenä iltanansa.

Metsäkylpyjä kylpijöille

Mitä ihmeen metsäkylpyjä? Aivan samaa ajattelin myös minä.

Oletko koskaan ottanut metsäkylpyjä? No saman kysymyksen voisi esittää toisin-kin. Oletko koskaan liikkunut luonnossa ja rauhoittunut siellä? Jos olet, olet otta-nut metsäkylvyn. Metsäkylpy on luon-non rauhoittavan vaikutuksen kokemis-ta ja arvostamista, sitä että luontoretken tärkeänä osana on siellä rauhoittuminen ja luonnon kunnioittaminen.

Metsäkylpy saattaa monen korvaan kuu-lostaa tekaistulta hifistelyltä, mutta monelle voi olla helpompi lähestyä asiaa täl-laisen termin kautta. Usein etenkin lapset ja nuoret kaipaavat jotain konkreettista tekemistä, heille ei riitä että ”nyt vain nautitaan luonnosta”. Tässä metsäkyl-py voi auttaa.

Metsäkylpy taipuu moneen, vain joka-

miehenoikeudet ja oma mielikuvitus on rajana. Tietoa erilaisista metsäkylvyistä löytyy, on esimerkiksi istuttu hetki puuta vasten ja kuunneltu kuinka puu elää tuu-lessa. Tai vaikka vain seurattu luonnon elämää kaikessa hiljaisuudessa. Isossa maailmassa järjestetään metsäkylpyjä jopa virallisen ohjaajan johdolla, mut-ta meidän kylpylöissämme saa jokainen kylpeä oman maun mukaan.

Hyvinä metsäkylpykohteina voisin vin-kata esimerkiksi Ristinpolkua, Mörönpuroa tai vaikkapa Talauskosken laavua. Mielestäni näissä kohteissa on jokaisessa jotain erityistä (niin kuin toki on kaikissa muissakin kohteissa), mutta jostain syystä nämä edellä mainitut ovat tehneet itseeni vaikutuksen. Hiljaisuutta ja luonnonrau-haa löytyy, mikäs sen parempaa, jos ha-luaa oman mielensä puhtaaksi kylvettä.

Teksti: Tommi Virkkala

Alaloukkujärvi. (Kuva: Antero Ylitalo)

Lisätietoa Toholammin liikuntapaikoista sekä retkeilykohteista ja -reiteistä löytyy osoitteesta: toholampi.fi/liikunta/liikuntapaikat

JAA OMA KAUNIS LUONTOKUVASI!

TOHOLAMPI

Ohjeet löydät osoitteesta: Toholampi.fi/luontokuva tai Toholampi Napista

Kirjaston palvelut paranevat

Omatoimikirjasto avautuu loppuvuoden aikana

Valmiita auttamaan. Satu Kinnari (vasemmalta) Tarja Kalander ja Sylvia Nurmela uskovat, että kirjaston käyttö lisääntyy uudistuksen myötä. He ovat valmiita opastamaan, ettei kenenkään tarvitse pelätä, etteikö hän voisi asioida omatoimikirjastossa

Palvelee kaikkia ja vielä maksutta. Mikä tänä päivänä on tällainen paikka? Kirjasto. Jos Toholammilla kysyy kunnalaisilta kirjastopalveluista, kehuja tulee. Ja palvelut sen kuin paranevat, kun jo tämän vuoden aikana kirjasto muuttuu omatoimikirjastoksi eli se mahdollistaa

asioimisen kirjastokortilla varsinaisen aukioloajan jälkeenkin. Heti samaan hengenvetoon on todettava, etteivät työntekijät katoa tämän muutoksen myötä talosta.

Toholammilla kirjastonjohtaja **Satu Kinnari**

"PYSTYMME JATKOSSA VIELÄ ENTISTÄ PAREMMIN PALVELEMAAN ASIAKKAITAMME"

nari sanoo, että tehtävillä muutoksilla pystymme jatkossa vielä entistä paremmin palvelemaan asiakkaitamme.

- Monesti saattaa olla niin, että ihmiset ovat töissä juuri silloin, kun kirjasto on avoinna ja näin kirjaston käyttö on heidän osaltaan rajoitetumpaa. Kyllä me odotamme uudistuksen myötä kirjaston käytön lisääntyvän.

Kirjastonjohtaja Satu Kinnari kertoo, että jo viime maaliskuussa saatu rahoitus omatoimikirjastoa varten sai jo jonkin aikaa kyteneen toiveen liekkeihin. Töitä kirjastolla on jonkin verran tehty ja valmistauduttu "uuteen aikaan".

- Valvontakameroita on asennettu ja uskomme, että nyt loppuvuoden aikana voimme siirtyä uuteen laajennettuun palveluun lopullisesti, kirjastonjohtaja toteaa. Alkukesän aikana kirjasto kysyi hanketta silmällä pitäen asiakkaiden toiveita.

Mikä se omatoimikirjasto oikein on?

- Omatoimikirjasto tarkoittaa kirjaston laajennettuja aukioloja ilman henkilökuntaa. Kirjastoon pääsee sisään kirjastokortilla iltaisin ja viikonloppuisin tai vaikka juhlapyhinä, vaikka henkilökuntaa ei olekaan paikalla. Aivan kellon ympäri kirjastoon ei tämänkään jälkeen pääse, mutta käyttöaika kuitenkin lisääntyy merkittävästi.

Kirjastossa voi omatoimiaikana esimerkiksi lainata ja palauttaa aineistoa automaattitehtävien avulla käyttäen sekä lukea lehtiä, käyttää internetiä tai oleskella ja opiskella. Omatoimikirjaston käyttäjän tulee yleensä olla yli 15-vuotias, lapset pääsevät sisään vanhempien seurassa.

Kirjastonjohtaja Satu Kinnari muistuttaa, ettei kenenkään tarvitse epäillä, etteikö voisi käyttää omatoimikirjastoa. - Me kyllä opastamme, että jokainen pääsee sinuiksi tämän kanssa, kirjastonjohtaja vakuuttaa.

Jorma Rekonen

On selvitty viina- ja koiraveroilla

Kirjastolla on ollut vaikeitakin aikoja

Luku- ja kirjoitustaito oli kohtuullisen vähäistä maaseudulla **1800-luvun** lopulla. Lukutaidon arveltiin olevan haitaksi työntöössä ja houkuttelevan nuoria laiskuuteen. Kirjat olivat harvinaisia. Jos kirjoja tavallisella väestöllä oli, ne olivat yleensä hartaus- ja hengellistä kirjallisuutta.

Vuonna **1859** Toholammille saapui kapalainen **Viktor Fredrik Lillius**, joka oli uudistusmielinen ja innokas levittämään kirjastovierailusta. Hän keräsi lahjoituksilla varoja lainakirjasto-ajatuksen toteuttamiseen. Kun rahaa oli riittävästi, hän vei asian seurakunnan miesten kokouksen päätettäväksi. Se teki asiasta myönteisen päätöksen **1.5.1864**. Perustamiskokouksessa kirjastoa hoitamaan valittiin talon isäntä **Ananias Oravala**.

Toholammilla ensimmäinen kansakoulu aloitti toimintansa vuonna **1878** ja kirjasto siirtyi kansakoulun tiloihin. Opettaja **Herman Ojala** toimi myös kirjastonhoitajana. Hän toimi tehtävässä 10 vuotta ilman palkkaa. Koulun johtokunta päätti myös kirjaston asioista.

Kirjasto toimi lahjoituksin, mutta välillä into laantui ja toiminta oli ailahtelevaa.

Kunnassa kerättiin viinaveroa ja vuonna **1875** sitä tuli 300 markkaa. Näiden varojen käytöstä päätettiin pitäjän kokouksessa pappilassa. Kirjasto sai 200 markkaa ja 100 markkaa pistettiin koulukassan perustamiseen. Se oli kirjaston ensimmäinen avustus kunnalta.

Mutkia on ollut matkassa. Kirjasto on elänyt monivaiheisen elämän Toholammilla. Kuvassa Lampin Suoja 1960-luvun lopulta. (Kuva: Esko Polso)

Vuonna **1898** päätettiin myös, että kaikki sen vuoden alusta lukien tulevat koiraverot käytetään lainakirjaston hyväksi.

Kuntaan oli tässä vaiheessa perustettu kaksi kouluakin, ja ne tarvitsivat myös rahaa. Vuonna **1909** kuntakokouksessa äänin 200 puolesta ja 79 vastaan koiraverorahat päätettiin antaa edelleen kirjastolle. Hävinnyt osapuoli olisi halunnut käyttää niitä kansakoulun kirjojen hankintaan. Epäluulo sivistystä kohtaan ei ollut kuitenkaan hävynyt.

Kirjat olivat myös arvokkaita. Joskus kirjastossa piti ryhtyä ankariinkin toimenpiteisiin niiden saamiseksi takaisin. Myöhästymissakkokkaan ei aina tehonnut.

Vuonna **1880** koulun johtokunta päätti haastaa erään lainaajan käräjille, kun hän ei ollut palauttanut jo edellisvuonna lainaamaansa Lutheruksen vuorisaarnan selitystä.

Noihin aikoihin kirjastonhoitajan palkka oli 5 markkaa vuodessa, ja lisäksi hän sai kerääntyneet sakkorahat.

Vuoden **1928** kirjastolaki toi valtionavun kirjastoille ja hiljalleen kirjastonkin asema kunnassa parani ja sivukylille perustettiin lainausasemia.

Toholammilla kirjasto sai ensimmäisen oman kirjastorakennuksen vuonna **1979**. Sitä ennen se oli toiminut usein kirjastonhoitajien kotona tai kansakoulun tiloissa. **1930-luvulla** kirjas-

ton tilat, noin 10 neliometriä, olivat kunnantalolla. Lainaajien määrä oli vain muutamia kymmeniä.

Kirjasto muutti **1967** Lampin Suojalle ja nyt sillä oli lopulta pinta-alaa peräti 123 neliometriä, mutta puhelinta ja kirjoituskonetta kirjastossa ei ollut vielä.

Kun Lampin Suoja paloi kesällä **1974**, kirjasto koki kovan menetyksen. 8000 kirjasta oli tuolloin lainassa noin 2000, jotka vain pelastuivat. Kirjaston ystävät ja naapurikuntien kirjastot tekivät lahjoituksia, ja vuoden lopussa kirjoja oli jo 5000. Kirjasto toimi palon jälkeen Toholammilla Osuuspankin tiloissa ja pappilan navetan vintillä.

Lopulta kirjasto sai uudet tilat ja sen voi sanoa palanneen juurilleen. Nykyinen kirjastorakennus toimii samalla paikalla, missä ensimmäinen kansakoulu aloitti toimintansa. Uusi kirjastorakennus avattiin yleisölle **30.1.1979**.

Tämänkin jälkeen kirjasto on keskustellut kunnan päättäjiä. Tuolloin kirjasto oltiin muuttamassa nykyiselle kunnantalolle. Se ei kuitenkaan saanut kuntapäätäjien enemmistöä syyttämään hankkeeseen. (lähde: Tarja Ruonalan kirjoittama Toholammilla kunnankirjasto käsittely lyhyt historiikki)

Jorma Rekonen

KIRJASTOSSA TAPAHTUU

Näyttelyitä kirjastossa:

Revi se! -näyttely 31.8. asti

Syksyllä 2019 Kuusiston koululla vierailivat kuvataiteilija Kaisa Happonen sekä rap-artisti Karri Miettinen alias Paleface. Heidän Revi se! -runotyöpajoissaan oppilaat pääsivät laatimaan runoja leikkaamalla ja tussaamalla tekstejä erilaisista lehdistä. Vierailu oli osa Toholammin kirjaston Nuortenkirjailijavieras -hanketta. Lukiolaisten ja seiskaluokkalaisten hienot runot ja tekstit ovat nyt esillä kirjastossa elokuun loppuun asti, tervetuloa tutustumaan!

Kynällä ja kameralla – Kirjasta valkokankaalle -elokuvajulistusenäyttely 1.-30.9.

Suomen Kirjastomuseon näyttely Toholammin kirjastossa syyskuun ajan.

Ajankohtaista:

Kirjasto siirtyy talviaukioloaikoihin 1.9. alkaen:

- ma 10–16
- ti-to 12–19
- la 10–14

Syväjärven kirjasto auki torstaisin koulupäivinä 20.8. alkaen klo 9–12.

Muistathan seuraavat asiat kirjastossa asioidessasi:

- Noudata 1-2 metrin turvavälejä
- Muista hyvä käsihygienia
- Ota huomioon muut asiakkaat sekä henkilökunta
- Asioi ripeästi
- Noudata kirjastossa annettuja ohjeita
- Älä tule kirjastoon sairaana tai jos sinulla on flunssaoireita

Toholammin kunnankirjasto, Kirkkotie 2, 69300 TOHOLAMPI
puh. 040-150 5280 toholammin.kirjasto@toholampi.fi

Olemme Facebookissa: [facebook.com/Lampinkirjasto](https://www.facebook.com/Lampinkirjasto)
ja Instagramissa: [#toholamminkirjasto](https://www.instagram.com/toholamminkirjasto)

"Se on tärkeä paikka"

Anna Annala käyttää kirjaston palveluja säännöllisesti

Toholampilainen **Anna Annala** on tehnyt pitkän lenkin. Nyt ei puhuta minuuteista eikä kilometreistä vaan vuosista. Hän oli poissa Toholammilta 65 vuotta, mutta palasi synnyinseudulle yhdeksän vuotta sitten.

- Olin Oulussa ja Jyväskylässä, jossa asuin peräti 55 vuotta. Lukemisharrastus on kulkenut kuitenkin aina mukana.

Anna Annalalla on ikävuosia takana 84. Lukeminen kiinnostaa. - Vaikka asuinkin pitkään Jyväskylässä, kävin kerran kuukaudessa Toholammilla. Isä osti minulle auton, että pääsin käymään kotona, Anna Annala kertoo.

Hän sanoo, että elämän muutos toi hänet takaisin Toholammille. - Kun avomies kuoli, siinä vaiheessa tein päätöksen palata Toholammille ja tuttuja ihmisiä täältä löytyi ja tietysti kirjasto.

Anna Annala kertoo, että käsitöiden tekeminen on ollut pitkään kiinteästi mukana hänen harrastuksissaan. - Ne ovat kuitenkin nyt jääneet, mutta lukeminen on tärkeä juttu.

Annala kiittelee paikkakunnan aktiivista musiikkielämää. Hän osallistuu tapahtumiin. Kesäaikana Anna on nauttinut muun muassa viikoittaisista torisoihtoista.

Kirjaston asiakkaana Anna Annala hakee perinteistä palvelua eli ykkösasia on kirjojen lainaaminen. - Lehtiä en

lue kirjastossa. Hän sanoo, ettei käytä myöskään sen paremmin tietokonetta kuin älykännykkääkään.

- Kun kirjasto oli koronan aikana suljettu, käytin serkun kotikirjastoa. Sielläkin oli ihan hyvin kirjoja tarjolla minun tarpeeseeni, Anna naurahtaa.

Kesän helteet eivät Annalan lukuharrastusta hiljentäneet. Hän sanoo, että erittäin mielekästä luettavaa on esimerkiksi eräänlainen esivaltaa käsittelevä historiakirjallisuus.

- Presidenteistä ja heidän rouvistaan kertovat kirjat ovat mielenkiintoista luettavaa. Ne tuovat esiin silloista historiaa ja avaavat asioita monesti aivan uudella tavalla ja niihin voi ihan hyvin eläytyä. Teksti tuo asiat käsin kosketeltaviksi. Ilman muuta urheilijoista kertovat kirjat ovat myös hyvää luettavaa. Matkan varrella ovat jääneet erityisesti mieleeni Lasse Virenistä ja Mika Myllylästä kertoneet kirjat.

Annala lisää listaansa myös toholampilaisen Veli Ranta-Ojalan. - Ilman muutahan hänen kirjansa tulee luettua. Meritien maa on ollut minun mieleeni.

Tällä hetkellä Anna Annalalla on työn alla kansanedustaja Mikko Kärnän kirja. Lisäksi hän on tykästynyt Laila Hirvisaaren tuotantoon, joissa liikutaan niin Karjalankannaksella ja Laatokan Karjalassa kuin Venäjällä, Intiassa ja Roomassa.

Pelit vievät alakertaan

Ville tulee kaveriporukan kanssa koulusta suoraan kirjastoon

Nyt yläkoulun yhdeksännelle luokalle menevä **Ville Halmetoja** tervehtii ilolla omatoimikirjaston tuloa. - Se on oikein hyvä uudistus, ja että pääsee vielä omalla kirjastokortilla, nuori mies tuumaa.

Hän kertoo, että he käyvät kaveriporukalla kouluaihana kirjastossa 2–3 kertaa viikossa. - Se on yleensä kello viiden-toista jälkeen, kun koulu on päättynyt. Tulemme koulusta suoraan kirjastoon. Meidän paikka on tuolla alakerrassa, Ville Halmetoja huomauttaa.

Hän kertoo, että alakerrassa voi pelata esimerkiksi pingistä ja pleikkaripelejä, joita voi myös lainata. - Yleensä me olemme tunnin verran. Täällä vietämme myös aikaa aivan vain kaveriporukan kanssa ja jutellaan. Kirjasto on siinäkin mielessä mukava paikka, Ville kertoo. Hän pohtii, että omatoimikirjaston myötä kirjaston käyttö saattaa lisääntyä.

Ville Halmetoja ei tunne itseään perinteisen kirjaston intohimoiseksi käyttäjäksi eli kirjojen lainaajaksi. Paremminkin päinvastoin. - Kyllähän sitä koulusta opettajien johdolla on käyty kirjastossa. Jos määrätään joitakin tehtäviä kirjoista, ne täytyy sitten jotenkin hieman nurruttaen luistella lävitse, Ville naurahtaa.

Kesäloma-ajan Villen aika on kulunut pitkälti frisbeegolfin parissa. Tämänkin juttutuokion jälkeen mies suuntaa

Ei niinkään kirjoja. Ville Halmetoja ei juurikaan lainaa kirjoja, mutta kirjastossa on tarjolla paljon muitakin nuorelle miehelle.

kaverinsa kanssa radalle. - Siellä meni eilenkin kolme tuntia. Olen harrastanut lajia jo kolmisen vuotta. Toholammilla on erittäin hyvät mahdollisuudet harrastaa frisbeetä.

Jorma Rekonen

"OMATOIMIKIRJASTO ON OIKEIN HYVÄ UUDISTUS, JA ETTÄ PÄÄSEE VIELÄ OMALLA KIRJASTOKORTILLA SISÄLLE."

Säännöllisesti kirjastossa. Anna Annala käy kirjastossa säännöllisesti ja kertoo, että palvelu on todella hyvä.

Anna Annala asioi kirjastossa ihan säännöllisesti. - Tänne on mukava tulla. Kirjastossa on lämmin ja hyvä palvelu.

Anna Annala tervehtii ilolla kirjaston palvelujen laajenemista.

- Minä varmasti pystyn käymään nytkin hyvin kirjastossa, mutta lisäähän oma-

toimikirjasto mahdollisuuksia.

Jorma Rekonen

Seuraa kirjaston tiedotteita osoitteessa: toholampi.fi/kirjasto

Toholammin tapahtumia 2020

HUOM!
Muutokset mahdollisia.
Seuraamme koronatilannetta.

Syksyn konserttitarjontaa

Toholammin Kulttuurisalin syyskausi aloitettiin la **8.8.** klo 15 harmonikkakonsertilla **Käyn aho(se)n laita**. Harmonikkaviikon muistoissa olivat mm. Reijo Ahonen, Mika Huusari, Aki Hietala, Toholammin Harmonikkakerho ja komppi. Konsertin juonsi Mikko Myllykangas.

★★★★★

Lasse Heikkilän **musikaali Simon Kyreneläinen** esitetään Lampin hallissa la **26.9.** klo 15 - Musiikkiteatteri Valkia, 13-henkinen orkesteri, Lumina ja miehet.

Rakastettu klassikkomusikaali juhlii 30-vuotista historiaansa uuden käsikirjoituksen voimin. Tamperelaisen Musiikkiteatteri Valkian esittämässä musikaalissa esiintyy muun muassa tähtivieras, ihana Piritta Poutala Magdalan Marian roolissa ja Pilatuksen roolissa nähdään toholampilainen Reijo Jokela. Musiikista vastaa 13-henkinen orkesteri kapellimestarina Teemu Hämäläinen. Esitykseen tuo lisää paikallista väriä Lumina-kuoro, joka on nyt ensimmäistä kertaa mukana Simon Kyreneläinen -esityksessä.

Suomen juhluvuonna 2017 Lumina teki yhteistyötä Musiikkiteatteri Valkian kanssa, jolloin he esittivät yhdessä Suomalaisen messun Lampin hallissa. Simon Kyreneläinen -musikaalin saaminen Toholammille on seurakunnalta iso ponnistus. Mukana on myös joukko paikallisia yrityksiä tukemassa esitystä taloudellisesti ja suuri vapaaehtoisten joukko työskentelee esityksen eteen. Tarkoituksena on palvella Toholammin lisäksi myös naapurikuntia tarjoamalla myös heidän asukkailleen tasokasta hengellistä musiikkiteatteria. Esittäjät toivovat, että ihmiset löytäisivät esityksen ja tulisivat seuraamaan sankoin joukoin teatteria, joka tuo elävästi pääsiäisen tapahtumat lähelle. Esitys käsittelee vihan, sodan ja väkivallan teemoja eikä sitä suositella alle 12-vuotaille.

★★★★★

Kitaravirtuosi **Tomi Paldaniuksen Elokuva- ja TV-sävelmät soolokitarralla** -konsertti on Toholammin Kulttuurisalissa su **27.9.** klo 15.

Konsertissa kuullaan muistorikkaita sävelmiä valkokankaan ja TV-ruudun parhaista elokuvista ja sarjoista. Ohjelmistossa mm. Hyvät pahat ja rumat, Mission Impossible, Hill Street Blues, Miami Vice, Kauriinemetsästäjä, James Bond ja Kummisetä. Kitaran herkkä ja dynaaminen voima Tomi Paldaniuksen taitavissa käsissä vie yleisön nostalgian, jännityksen ja draaman maailmaan. Paldanius soittaa kappaleten melodiat, soinnut, bassolinjat ja jopa kitarasoolot samanaikaisesti.

★★★★★

Kotkalaiset Jarkko Puro (laulu/huilu), Mika Huusari (harmonikka), Riikka Luostarinen (lausunta/laulu) ja Mervi Puro (tekninen avustaja/visualisointi) esittävät Georg Otsin tunnetuimpia sävelmiä Toholammin Kulttuurisalissa su **4.10.** klo 14 konsertissa Georg Ots 100 vuotta. Konsertti on osana yhtyeen **Georg Ots 100 vuotta** -kiertuetta, joka on samalla myös yhtyeen 20-vuotis juhlakiertue. Mukana on myös kuvakollaasi orkesterin 20-vuotiselta taipaleelta.

Muun muassa Saksassa, Ruotsissa ja Venäjällä esiintynyt Jarkko Puro & Mika Huusari orkestereineen -yhtye on toiminut erilaisilla kokoonpanoilla ja esiintymisiä on ollut mitä erilaisimmissa paikoissa. Höyrylaivan konehuone on ollut ehdottomasti kuumin paikka ja varmaan kylmin esiintyminen on ollut 15 asteen pakkasessa laavulla. Mika Huusari on esiintynyt Toholammilla vuodesta 1989 lähtien. Toholammin Harmonikka-viikolla on syntynyt 20 vuoden aikana ystävyysuhteita, joita on vaalittu mm. yhteisillä musiikkitapaamisilla.

Georg Ots (1920–1975) oli Viron merkittävimpiä laulajia niin taide- kuin viihdemusiikissa. Hän on myös Suomessa rakastetuimpia laulajia Olavi Virran, Tapio Rautavaaran ja Laila Kinnusen ohella. Ots levytti kymmeniä kappaleita Suo-messa, esimerkiksi Saarenmaan valssi, Unohtumaton ilta, Yksi ruusu, Kuolleet lehdet, Jos tulet vaimoksi minulle ja Metsäkukkia.

★★★★★

Keskipohtajan konservatorion Toholammin toimipisteen oppilaskonsertti **Syyspimeän** matinea on ke **7.10.** ja **Joulumatinea** ke **9.12.** Konsertit pidetään Toholammin Kulttuurisalissa klo 18. Tiistaina **24.11.** klo 18.30 puolestaan esiintyvät KanTo kansalaisopiston oppilaat **Syysävelet**-matineassa Toholammin Kulttuurisalissa.

★★★★★

Helsinki Brass Quartetin konsertti **Oodi ilolle - Beethoven 250 vuotta** on Toholammin Kulttuurisalissa su **25.10.** klo 13. Kokoonpanossa soittavat Janne Ovaskainen – trumpetti; Tommi Hyytinen – käyrätorvi; Sami Ruusuvoori – pasuuna ja Miika Jämsä – tuuba.

Tässä Beethoven-juhlavuoden konsertissaan Helsinki Brass Quartet esittää monipuolisen kattauksen suosikkisävelmistä eri aikakausilta, barokista aina tähän päivään saakka.

Jo kaksikymmentä vuotta toiminut vaskiyhtye on ehtinyt vuosien varrella venymään moneen. Ensemble on tehnyt mm. 13 konsertin Saksan kiertueen, joulukonserttikiertueita Jorma Hynnisen kanssa, kaksi levyä sekä musiikkia ja teatteria yhdistäneen Loitsu-esityksen yhdessä kolmen näyttelijän kanssa. Hynnisen

lisäksi HBQ on konsertoinut mm. Mika Pohjosen, Waltteri Torikan, tangokuningatar Johanna Debrezenin ja palkitun kuoron Key Ensemblen kanssa.

Kotimaisten festivaalien lisäksi yhtye on esiintynyt vuosien varrella mm. Lontoossa, Pietarissa ja Epsival-festivaalilla Ranskassa. Ensemblen ensimmäinen levy H.B.Q. (2011) koostui suomalaisista teoksista vaskiyhtyeelle. Myyntineistyksiksi kohonnut toinen levy Joulun kellot (2012) on soinnut radioissa joka joulu julkaisustaan lähtien.

★★★★★

Uusi suomalainen viulubändi **Polenta** esittää Lamppilaisen sarjan konsertin **Kaustinen Turbo** Toholammin Kulttuurisalissa su **1.11.** klo 14. Yhtye koostuu kolmesta vikkelasormisesta viulupelimannista ja yhdestä kitaristista, eli Jonna Lankinen, Aino Kinnunen, Olli Sippola – viulu ja Mikko Malmivaara – kitara.

Yhtyeen nimi Polenta viittaa jalan alle menevään poljentoon, joka on kansanmusiikissa hyvin olennainen ja tunnusomainen tekijä. Polentan jäsenet eivät edes kaikki tunteneet toisiaan ennen yhtyeen perustamista keväällä 2019, mutta huomasivat heti, että soitto ja yhdessäolo sujuu varsin hyvin. Tulevaisuudessa on tarkoitus keikkailla, äänittää levy Konsta Jylhän kappaleista ja siirtyä enemmän myös oman musiikin tekemiseen ja esittämiseen!

Polentan esittämä musiikki menee jalan alle ja rintakehän sisään, saaden sydämen pamppailemaan ja kainalot hikoamaan. Yhtye soittaa perinteistä kaustilaista viulumusiikkia, mutta versiot ovat uusia ja omia. Niillä lohkesi vuoden 2019 Konsta Jylhä -kilpailun voitto Kaustisen Kansanmusiikkijuhlilla! Silloin täpötäydessä Pelimannitalossa oli kilpailutunnelmaa, ja perinteisen voittoaterian jälkeinen keikka traktorin lavalla oli ikimuistoinen! Jonna Lankinen kehottaakin: ”Kaikki sankoin joukoin paikalle, haluamme jakaa tätä musiikkia teidän kanssa!”

★★★★★

Osuuskauppa KPO:n jouluisessa asiakasomistajakonsertissa Toholammin kirkossa pe **18.12.** klo 19 esiintyy **Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri**. Jukka Untamala – kapellimestari, Tuuli Lindeberg – sopraano

Kansainvälisesti tunnettu ja useasti palkittu Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri vierailee Toholammilla! Osuuskauppa KPO:n asiakaskonsertin ohjelmassa tunnelmoidaan niin jousiorkesterimusiikin kuin rakastettujen joululaulujen parissa. Maamme arvostetuimpiin barokkitulkitsijoihin lukeutuva sopraano Tuuli Lindeberg saapuu solistiksi, konsertin johtaa Kamus-kvartetista tuttu, Lohjan kaupunginorkesterin uusi taiteellinen johtaja Jukka Untamala.

Näyttelyitä

Kunnantalolla pidetään syyskuussa Maria Markkion ohjaaman Pesäpuun taidekerhon näyttely **Matkan varrelta**. Jenna Nuoralan ohjaaman KanTo kansalaisopiston Toholammin kuvataidepiirin näyttely **Kohtaamisia** on vuorossa lokakuussa.

Muita tilaisuuksia

Elokuvat Toholammin Kulttuurisalissa noin kerran kuussa perjantaisin. Tulossa mm. Tuukka Temosen Aika jonka sain.

★★★★★

Mestaritaikuri, suomalaisten rakastama ikisuosikki Simo ”Jokeri Pokeri Box” Aalto täyttää pyöreitä vuosia ja juhlii 6(0) v. -synttäreitään koko vuoden ympäri Suomea **Simon Suuri SynttəriShow** -kiertueella. Esitys on Toholammin Kulttuurisalissa pe **18.9.** klo 18.

Showssa nähdään ihan uusia huipputaikoja unohtamatta lasten suosikkitemppuja eläinkavereiden Erkki-pupun ja Paloma-kyyhkyn kera. Esitys on suunnattu koko perheelle vauvasta vaariin ja se tarjoilee unohtumattomia elämyksiä ja ratkiriemukkaita hetkiä, jotka saavat nauramaan maha kippurassa ja hämmästelämään silmät selällään maailmanmestarin näppäriä sormia. Suositellaan lämpimästi Vain Lapsille. Ja Aikuisille!

”Jokeri Pokeri Box” -sanat tunnistavat varmasti lähes jokainen olipa hänen ikänsä 10 tai 100 vuotta. Mutta mistä nämä kuuluisat sanat saivat alkunsa? Joulakin keikalla 43 vuotta sitten joku lapsi sanoi ”Jokeri Pokeri Box” ja sanat jäivät pyörimään Simon mieleen. Nyt sanat ovat olleet rekisteröity tuotemerkki 1990-luvulta lähtien. Simo ja Kirsti Aalto pitävät elämäntyönään ilon ja riemun jakamista. Kaikki heidän työssään on tavallaan tapahtunut vahingossa, pariskunta ei ole tietoisesti tai laskelmoidusti suunnitellut tietynlaista yritystä tai brändiä.

Simo on ainoa pohjoismaalainen, joka on voittanut lähitaikuruus-palkinnon ja hän keksii itse kaikki esittämänsä temput. Hän myös esiintyy ja luennoi sekä Suomessa että ulkomailla esimerkiksi yritysten juhlissa ja yksityisissä tilaisuuksissa. Jokeri Pokeri Boxilla on myös omat verkkosivut ja hyvin aktiiviset sosiaalisen median kanavat. Uutena ilmiönä mainittakoon 1990-luvun lapsien 30-vuotissyntymäpäiväjuhlat, joihin he haluavat Jokeri Pokeri Boxin harlekiini-asua myöten esiintymään.

”Toholammilla on hyvin virkeitä kulttuuri-ihmisiä. Se on mahtavaa!” – Simo ja Kirsti tulevat mielellään esiintymään (jo kolmannen kerran) Toholammille ja keuhvat Toholammin Kulttuurisalia sekä täyden salin yleisöjään. Syyskuun esityksessä on vain uusia temppuja ja pariskunta toivottaa: ”Hyvää vointia ja tervettä kaikille ja tervetuloa jakamaan iloa ja riemua kanssamme!”

★★★★★

Uusille kuntalaisille ja kuntaan muuttamista suunnitteleville järjestetään iltapalatilaisuus to 29.10. klo 18 Toholammin kunnantalolla. Paikalla on kunnan viranhaltijoita esittelemässä eri osastojen toimintaa ja keskustelemassa, kuinka Toholampi kuntana voi vastata uusien asukkaiden tarpeisiin liittyvätpä ne sitten asumiseen, palveluihin tai työ- ja elinkeinomahtollisuuksiin.

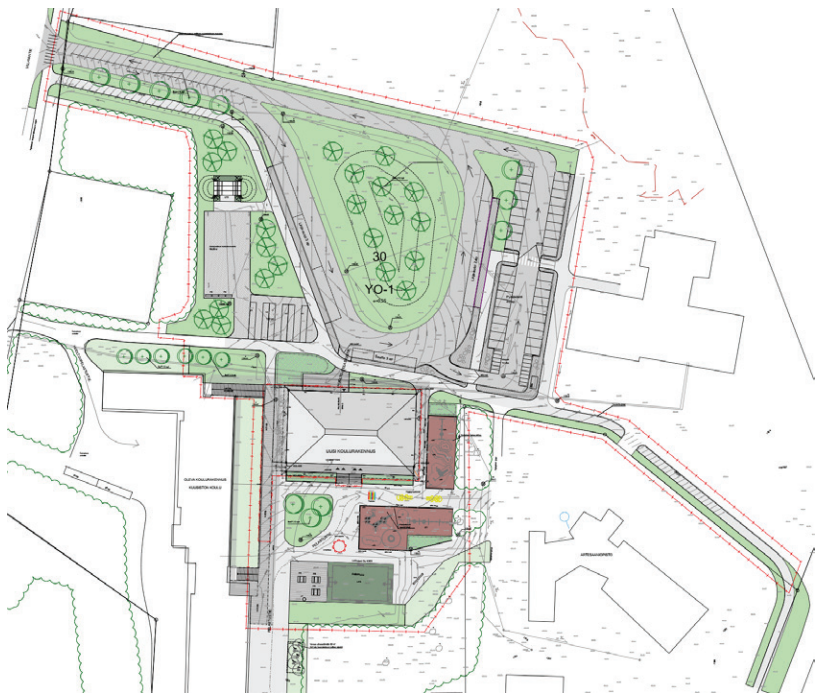
Seuraa Toholammin tapahtumia osoitteessa: [Facebook.com/TapahtumatToholampi](https://www.facebook.com/TapahtumatToholampi)

Toholampi Napista löytyy myös uusimmat tiedot tulevista tapahtumista. Tämän ilmaisen mobiilisovelluksen voi ladata osoitteesta: toholampi.app

Toholammin kunta tiedottaa

Uuden koulun rakennustyöt

Toholammin koulukeskuksen alueella rakennetaan uudisrakennus alakoulun luokille sisäilmaongelmien takia puretun vanhan koulun tilalle. Toholammin kirkonkylän uuden alakoulun rakentaminen pääsee hyvään vauhtiin urakoitsijoiden valinnan myötä. Toholammin kunnanhallitus päätti kokouksessaan 3.8.2020 Toholammin koulukeskuksen uudisrakennuksen urakoitsijat. Koulukeskuksen rakennus- ja pääurakoitsijaksi valittiin hinnaltaan edullisimman tarjouksen tehnyt **Jake Rakennus Oy**. Rakennusurakan arvonlisäveroton kokonaishinta on 1 447 000 euroa.

Putkiurakoitsijaksi valittiin **Ylivieskan LVI Oy** ja sähköurakoitsijaksi **Ratech Oy**. Ilmanvaihtourakoitsija **Peltisepänliike Nykänen Oy** oli päätetty jo kunnanhallituksen kesäkuun kokouksessa. Koulujen alkaessa 12.8. kirkonkylässä koulua käyvät oppilaat ja opiskelijat kohtaavat hyvin erilaisen kouluympäristön, kuin millaisesta kesälomalle lähdettiin. Koulun pihalle on loppukesästä pystytetty peliarena. Kevään ja kesän ai-

Työpaja on aloittanut toimintansa

Kunnan tehtävänä on seurata kunnan työllisyystilannetta ja tarvittaessa ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin. Käynnissä olevan työpajatoiminnan suunnitteleminen oli aloitettu alkukevästä 2020. Työpajan tarkoituksena on aktivoittaa työllisyyden ulkopuolelle jääneitä nuoria ja aikuisia. Pajassa tarjotaan mielekästä aktivoivaa tekemistä, jonka tarkoitus on edistää henkilön osallisuutta ja kykyä sekä edellytyksiä toimia yhteiskunnassa.

Kunnantalolla helmikuuisessa aloituspalaverissa oli hallintojohtajan ja sivistysjohtajan lisäksi asiantuntija, jonka avulla kunnan asunnoista löytyi nopeasti sopiva tilat. Rinnetien rivitaloasunnoista paja sai tilat kahdesta vierrekäisestä asunnosta, joiden välinen seinä oli mahdollista kaataa. Pian projektiin palkattiin työpajaohjaaja. Tilanne eteni sujuvasti ja pajatoiminta oli alkamassa, mutta korona laitto stopin toiminnan etenemiselle.

Kesäkuun puolella voitiin palata takaisin hom-

kana koulunmaalla on kaadettu puita, tehty pohjatöitä ja uusia ajoväyliä. Uuden koulun rakennustyömaa on aidattu, ja siellä liikkuminen on turvallisuussyistä kielletty niin koulujen väeltä kuin saattoliikenteeltäkin, alue on sallittu vain työmaaliikenteelle. Koulubussien purkupaikka muuttuu piha-alueelta Kuusistontielle liikuntahallin kohdalle ja varsinkin iltpäivät bussien lähtöaikoina ovat ruuhkaisia. Oppilasta kouluun tuovilta huoltajilta ja muilta alueella liikkuvilta toivotaan koulun lähistöllä erityistä varovaisuutta.

Koulun suunnittelutyö on ollut monivaiheinen prosessi. Hankesuunnittelu käynnistyi lokakuussa 2018. Hanketta varten nimettiin suunnittelutyöryhmä, ja suunnittelutyön edetessä henkilökuntaa ja muita tilojen käyttäjiä on kuultu. Uuden alakoulun arkkitehti-, LVIA-, rakenne- ja sähkösuunnitelmat valmistuivat keväällä 2020. Näillä näkymin koulutyö uudessa alakoulurakennuksessa pääsee alkamaan loppuvuodesta 2021.

Työpajaohjaajan johdolla työpajatoiminta alkoi vauhdikkaasti ja tiloja alettiin sisustaa yhdessä ilmoittautuneiden pajatoimijoiden kanssa. Pajassa tehdään asiakkaiden toiveiden mukaan mm. erilaisia luovaan toimintaan perustuvia projekteja.

Uusi etsivä nuorisotyöntekijä **Mari Kurikkala** aloitti kunnalla elokuun alussa ja liittyi remmiin välittömästi. Kurikkala on mukana pajan kehittämistyössä ja tulee käymään pajalla aktiivisesti. Marin varsinainen toimistotyöpäikka löytyy kunnantalon toisesta kerroksesta.

Tiloista toivotaan syntyvän matalan kynnyksen kohtaamispaikka etenkin nuorille. Etsivä nuorisotyöntekijä Mari Kurikkala toteaa, että etsivä nuorisotyö yhdistettynä työpajatoimintaan on hyvä kombo sillä siinä työskennellään saman yhteisen kohderyhmän hyväksi. Työpajan tarkoituksena on poluttaa nuorta tai aikuista eteenpäin yhteisen asian vuoksi.

Anna Vierimaa

Liikunta- ja nuorisotoimi tiedottaa

PYÖRÄILYKESÄ 2020 PÄÄTTY 31.8.

Tämän kesän pyöräilykampanjaan ehti vielä osallistua elokuun loppuun saakka. Virallisia reittejä ei määritellä, eikä sinulta vaadita määrätyn kilometrisuuden ajamista. Ajatuksena on pyöräillä omien toiveiden mukaan; joko sarvia tiukasti puristamalla kovaa ja kauas pyöräillen, tai lempeästi kesätuulahduksista nauttien ja kevyesti rullaten.

Olipa sinulla läskipyörä, hybridi, mummon pyörä, sähköpyörä tai kolmiratas, niin olet oikeutettu kesäkampanjaamme. Kestipä pyöräilysi 3 tuntia tai 15 minuuttia, niin olet oikeutettu merkitsemään pyöräilykerran itsellesi.

TOIMI NÄIN:

PIDÄ omaa kirjanpitoa pyöräilykertoistasi tai olet rekisteröitynyt mukaan KILOMETRIKISAAN (kilometrikisa.fi) tai haluat OSALLISTUA VALOKUVALLA – foto ois kiva periaatteella → Kuvaa itsesi ja fillarisi tai lähetä hyvänmielen kuva lenkkireitiltäsi liikuntasihteerille WhatsApp-viestillä 040-150 5233 tai kuvan voi lähettää myös NAPPI-sovelluksen kautta. (Napin voit ladata osoitteesta: toholampi.app.)

1 kuva/osallistuja ja olet mukana arvonnassa. Muistathan liittää WhatsApp-viestiin etu- ja sukunimesi. Kiitos jo tähän mennessä kuviaan lähettäneille. :) Tavalla tai toisella mukana olemalla osallistut arvontaan.

Ilmoita pyöräilykerrat syyskuun puoliväliin mennessä liikunta- ja nuorisosihteerille, mutta senkin jälkeen pidetään vielä pyörät pyöräilyssä.

ELINTAPANEUVONTAA (liikunta- ja ravintoneuvonta)

Tuntuuko, että housun vyötärö puristaa? Valitsetko useammin sohvan kuin lenkkipolun? Ei hätää! Ole yhteydessä liikunta- ja nuorisosihteerin. Mietitään yhdessä keinoja olotilan kohentamiseen. :)

SENIOREITTEN KUNTOKORTTI

Senioreitten kuntokortti on tarkoitettu 64 v. täyttäneille toholampilaisille liikkujille.

Seniorkorttipalvelu on hyvin löydetty ja 32 € arvoista kuntokorttia, joita ikäryhmään kuuluva saa kaksi per vuosi; voi käyttää Toholammilla järjestettävään liikuntatoimintaan. Elo-syyskuussa voi hakea kortin syyskauden toimintaan liikuntatoimistosta.

LISÄTIETOJA: Liikunta- ja nuorisotoimi 040-150 5233

Nuorten teatterikerho käynnistyy

Nuoret pääsevät tutustumaan teatterin tekemiseen toden teolla Toholammin kirjaston monitoimitilassa. Teatteriryhmät kokoontuvat kerran viikossa tiistaisin syys-lokakuussa klo 17.30–18.30 alkaen ti 1.9. ja ne on tarkoitettu noin 13–18-vuotiaille.

Teatteri-ilmaisun ohjaaja **Silja Heikkilä** rohkaisee kaikkia tulemaan mukaan omana itsenään. Heikkilä toteaa, että teatteri tarjoaa

väylän omaan sisäiseen maailmaan eikä se vaadi mitään erityistä persoonaa: ”voit tulla vaikka ujona persoonana”. Tärkeintä on leikkimisen ja oivaltamisen riemu. Teatteriryhmään on mahdollista osallistua ilmoittautumalla sähköpostiosoitteeseen siljaheik@gmail.com.

Keski-Pohjanmaan kulttuurirahasto kustantaa toiminnan.

Yksinyrittäjän tukihaku käynnissä

Yksinyrittäjän tukihaku on haettavissa 30.9.2020 saakka. Kaustisen seutukunnan verkkosivuilta löytyvät ehdot tuen myöntämiseen, jos olet epävarma, oletko juuri sinä oikeutettu yksinyrittäjän tukeen. Voimme myös katsoa yhdessä oletko oikeutettu yksinyrittäjän tukeen ja tehdä hakemuksen järjestelmään.

Tarvittaessa saat apua alla olevilta yhteyshenkilöiltä:

Erkki Laide, Kaustisen seutukunta,

yritysneuvoja, p. 044 561 2154
Jarmo Finnilä, Kaustisen seutukunta, yrityskehittäjä, p. 050 337 3538
Esa Järvenoja, Toholammin Kehitys Oy, p. 040 7686 910 (Toholampi)
Timo Pärkkä, Kaustisen seutukunta, projektipäällikkö, p. 040 757 3519

Ohjeet ja linkit tuen hakemiseen löytyvät kunnan verkkosivuilta osoitteesta: toholampi.fi/tukihaku/

Tekninen osasto tiedottaa

Nykyinen rakennustarkastaja on eläköitymässä elokuun lopussa. Syyskuun alusta alkaen teknisellä osastolla aloittavat kaksi uutta henkilöä: uusi rakennustarkastaja **Markus Jokitalo** sekä ympäristötarkastaja **Pia Jylhä**. Viranomaispalvelut ostetaan Ylivieskan kaupungilta.

Rakennustarkastaja on tavoitettavissa Toho-

lammin kunnantalolla jatkossa maanantaisin klo 9-15 ja ympäristötarkastaja keskiviikkoisin klo 9-15. Muina aikoina yhteydenotot sähköpostilla ja puhelimitse.

Markus Jokitalo, rakennustarkastaja
P. 040 150 5310. rakennustarkastaja@toholampi.fi

Pia Jylhä, ympäristötarkastaja
P. 040 356 2489. ymparistotarkastaja@toholampi.fi

Parkkikioskella aloittamassa kaksi uutta yritystä

North Boost Oy ja **Suomen Biokierto- tuote Oy** aloittavat toimintansa Toholammin Parkkikioskella. Hyvinvointijuomia valmistava North Boost hankki tilat omistukseensa ja nyt on ollut käynnissä niiden kunnostaminen. Suomen Biokierto- tuote Oy puolestaan valmistaa luomulannoit- teita ja sijoittuu samoihin tiloihin. North Boost osti tilat. Sen toiminnasta vastaa **Jusufi Bahri**.

Molempien yritysten tuotteet toteuttavat vastuullisuuden ja ekologisuuden teemoja. Kunnanjohtaja **Jukka Hillukkala** sanoo, että ne sopivat hyvin myös kunnan strategian ytimeen: Biolaakso - Tulevaisuus Toholammilla.

Uudet yrittäjät toivovat yhteistyötä Toholammin paikallisten tuottajien ja yritysten kanssa. Molempien yritysten suunnitel- missa on myös kansainvälinen kauppa, johon niillä on omista lähtökohdistaan hyvät näkymät.

Suomen Biokierto- tuote Oy:n ProBIO- mikrobiperhe auttaa palauttamaan ravin- teita maaperään ja kasvualustaan. Samalla se tehostaa ja nopeuttaa kompostoitumista ja maatamista sekä kasvien hyvinvointia vähentäen hajuhaittoja ja kasvitauteja. Näin syntyy nopeammin laadukas ja ra- vinteikas kasvualusta esimerkiksi vihan-

neksia, kasviksia, yrteille, kukille jne. - Laittamalla mikrobit töihin, on mahdol- lista elvyttää maaperää ja tarjota myös ihmisille sekä eläimille ravinteikasta ja laadukasta ravintoa, sanoo Toholammin tiloihin tutustumassa ollut Suomen Bio- kierto- tuote Oy:n hallituksen puheenjoh- taja Martti Kivioja, joka on yksi yrityk- sen perustajista.

Hän kertoo, että Suomen Biokierto- tuote Oy on vuonna 2016 perustettu kierto- talousyritys, jonka toiminta liittyy maape- rän elvyttämiseen ja kasvuolosuhteiden parantamiseen luonnon ehdoilla.

Kivioja toteaa saman tien, että nyt olemme oikeassa paikassa, kun komeat peltoauke- at avautuvat näkökenttään Toholammilla.

- Olemme tunnistaneet niin kotimaassa kuin myös kansainvälisillä markkinoilla runsaasti lisääntyvän biojätteiden kier- rätämisen tarpeen. Siksi haluamme olla mukana omalla osaamisellamme tuke- massa ja toteuttamassa biokierto- talouden perustoimintoja.

Parkkikioskelle muuttavien yritysten tuo- tantoprosessien samankaltaisuuden vuoksi niiden tuotantolinjat sopivat hyvin sa- moihin tiloihin.

Jorma Rekonen

Sähköisten kokouslaitteiden hankinta kunnantalolle

Sähköisen kokoustamislaitteiden hankin- tatarve on ollut tapetilla jo useita vuosia. Koronakevään myötä laitteiden tosiallinen tarve korostui. Kuntalain 99 pykä- lässä todetaan, että sähköisen kokouk- sen edellytyksenä on, että läsnä oleviksi todetut ovat keskenään yhdenvertaisessa näkö – ja ääniyhteydessä. Kunnan IT- henkilöstö luo jatkuvasti edellytyksiä, jotta sähköinen kokous on onnistunut ja kuntalaissa todettu yhdenvertaisuus toteutuu.

Uusien laitteiden myötä ammattitaitoisen IT- henkilöstön läsnäolo korostui. Lait- teiden tullessa oli tärkeää, että sähköi- nen Teams kokous sujuu mutkattomasti alusta loppuun. Hallintojohtaja **Anette Törmänen-Lindqvist** toteaa, että säh- köisiä kokouksia on pidetty ja laitteiden

toimivuutta päästy testaamaan ”Olem- me olleet hyvin tyytyväisiä laitteiden toimivuuteen ja siihen, että sähköisesti toteutettu kokous on ollut alusta loppuun onnistunut.”

Toholammin kunnassa aika näyttää miten suunta muuttuu ja vakiintuuko sähköi- sen kokouksen menetelmät. Kunnassa on ollut jo pitkään kokonaan etänä jär- jestettyjä kokouksia sekä niin sanottuja hybridikokouksia, jossa osa henkilöis- tä on läsnä kokouspaikassa ja osa etänä. IT- asiantuntija **Harri Keskipilä** arvioi, että tulevaisuudessa etätaapaamiset ovat uusi normaali. Jo ennen koronaa etäta- paamisten tarve oli selkeä: ”Etäkokous säästää aikaa ja rahaa, ja on selkeästi modernia vihreää ajattelua.”

Anna Vierimaa

TOHOLAMPI “NAPPI” TEKEE ARJESTASI HELPOMPAA

Lataa Toholampi-sovellus, niin saat tietää ensimmäisten joukossa mitä, missä ja milloin Toholammilla tapahtuu. ”Nappi” tuo myös kunnan tiedotteet suoraan puhelimeesi, aukioloajat sekä yhteystiedot.

HANKI
Google Play
PALVELUSTA

Lataa
App Storesta

Kiinnostaako kasvihuoneyrittäjyyttä?

Toholammin Energia etsii kasvihuoneyrittäjää

Toholammin Biolaaksoon

Lisätietoa: toholamminenergia.fi

Seuraa Toholammin kuntaa:

- Verkkosivut: Toholampi.fi
- [Facebook.com/toholampi](https://www.facebook.com/toholampi)
- [Instagram.com/toholamminkunta](https://www.instagram.com/toholamminkunta)
- [YouTube.com: "Toholammin kunta"](https://www.youtube.com/Toholammin%20kunta)
- [LinkedIn.com: "Toholammin kunta"](https://www.linkedin.com/Toholammin%20kunta)
- Toholampi Nappi: Toholampi.app

TOHOTULI

TOHOTULI-kuntatiedote

Julkaisija: Toholammin kunta
Levikki: 10 400 kpl
Taitto: KPK Media
Paino: Botnia Print Oy, Kakkola
Jakelu: KP Jakelu
Ilmestymispäivä: 13.8.2020
Lehden seuraava numero:
 Marraskuussa 2020

NETTITREFFIT

eSeniorit tarjoavat apua puhelimen, tabletin ja tietokoneen käytössä. Jos sinulla on ongelmia jonkin laitteen käytössä, ota laite ja mahdollisesti tarvitsemasi salasanat mukaasi ja tule kunnantalon kokoushuoneeseen 2. Opastus on ilmaista.

Sinua ovat auttamassa vapaaehtoiset:

Sonja Laajala P. 045 651 2378 • Ilari Kumpulainen P. 0500 561 923
Eija Kumpulainen P. 050 555 6600 • Hannu Ohtamaa P. 044 201 6655
Sirpa Ohtamaa P. 0500 661 902

Syksyn 2020 opastuspäivät ovat joka kuukauden toinen tiistai klo 12 - 14. 8.9. • 13.10. • 10.11. • 8.12.

Mikäli opastuspäiviin tulee muutoksia koronatilanteen takia, ilmoitamme muutoksista lehtien yhdistyspalstalla sekä Eläkeliiton Toholammin yhdistyksen nettisivuilla.

KanTo Kansalaisopisto

Koska kansalaisopiston toimintakausi 2019-2020 keskeytyi koronaviruspandemian seurauksena, saavat keskeytyneiden kurssien opiskelijat peruuntuneita kertoja vastaavan hyvityksen syyslukukauden 2020 kurssimaksuihin.

Hyvitys on opiskelijakohtainen eikä etuutta voi siirtää toiselle henkilölle tai perheenjäsenelle. Hyvitystä ei palauteta rahana. Hyvitys huomioidaan syyskauden laskutuksessa opiston toimesta. Oikeus hyvitykseen on voimassa 31.12.2020 saakka.

KanTo kansalaisopiston lukuvuoden 2020-2021 opinto-ohjelma julkaistaan osoitteessa: <https://www.opistopalvelut.fi/kannus/> torstaina 20.8.2020 klo 19.

ILMOITTAUTUMINEN KURSSEILLE ALKAA PERJANTAINA 21.8.2020 KLO 10.

Tätä aikaisemmin tulleita ilmoittautumisia ei huomioida.

Kursseille ilmoittautuminen ja opinto-ohjelma nähtävillä osoitteessa: <https://www.opistopalvelut.fi/kannus/>

KESKI-POHJANMAAN OMAISHOITAJAT RY:N TAPAHTUMIA

TOHOLAMPI, Pajamäen perinnekeskus keskiviikkona 12.8. klo 11-15.30 VOIMAUTTAVA VALOKUVA

Voimauttava valokuva on Miina Savolaisen kehittämä sosiaalipedagoginen menetelmä. Voimauttavan valokuvan kuvattava henkilö ei ole kohde, vaan päähenkilö. Kuvien välityksellä on mahdollisuus tuoda esille niitä asioita, joita haluaa tehdä näkyväksi tai vaalia ja vahvistaa. Jokainen osallistuja voi kuvauttaa itsensä luonnossa. Kuvista tehdään kansio, johon voi kuvien lisäksi laittaa erilaisia tekstejä sanoittamaan kuvien herättämiä tunteita. Voit osallistua myös muiden paikkakuntien työpajoihin, mikäli oman paikkakuntasi aika ei sinulle sovi. Tule viettämään ikimuistoinen päivä voimauttavan valokuva parissa!

TOHOLAMPI, kunnantalon kokoushuone keskiviikkona 9.9. klo 12 KAHVILA

Aiheena Seniorin eväät, vierailijana Heli Similä. Seniorin eväät on ikäihmisten toimintakykyä ylläpitävää, sekä hyvinvointia ja kotona asumista edistävää ravitsemus- ja kotitalousneuvontaa. Kahvilat ovat tarkoitettu kaikille asiasta kiinnostuneille omaishoitajuuksista ja asuinkunnasta riippumatta. Tervetuloa päiväkahville kuuntelemaan ja keskustelemaan!

TOHOLAMPI, kunnantalon kokoushuone tiistaina 20.10 klo 17.30 INFOTILAUSUUS

Tilaisuus on tarkoitettu työikäisille läheistään erityistä huolta pitäville (perheessä on erityistä tukea tarvitseva lapsi, mielenterveyskuntoutuja, pitkäaikaisairas puoliso/vanhempi/appivanhempi tai sisarus) OmaisOiva infossa kerrotaan yhdistyksen mahdollisuuksista tukea perheitä sekä kuullaan perheiden toiveita erilaisten tapahtumien järjestämisestä. Lämpimästi tervetuloa!

TOHOLAMPI, kunnantalon kokoushuone tiistaisin klo 16.30-18.30 22.9., 29.9., 6.10., 13.10. OVET-VALMENNUS®

Tietoa, taitoja ja vertaistukea sairastuneiden ja vammautuneiden omaisille. Yli miljoona suomalaista auttaa jollakin tavalla omaistaan tai läheistään. Heistä noin kolmanneksella on sitova ja vaativa huolenpitotehtävä – he ovat omaishoitajia. Vain runsaat 10 prosenttia omaishoitajista on kunnallisen omaishoidon tuen piirissä. Suuri osa omaisista auttaa läheistään huomaamatta, että he elävät omaishoitotilanteessa. Huolenpitoa on voinut jatkua vuosikautia, kunnes omaisen eräänä päivänä huomaa, että hänen arkensa on täytynyt toisen ihmisen tukemisesta ja auttamisesta. Uupumisen estämiseksi on tärkeää, että omaishoitaja tunnistaa elävänsä omaishoitotilanteessa. Huomatessaan olevansa omaishoitaja hän voi pohtia voimavarojensa riittävyttä ja omaa tuen tarvettaan sekä hakea tarvitsemiaan palveluja. Ovet-omaishoitajavalmennus omaistaan hoitavien tueksi Keski-Pohjanmaan omaishoitajat ry järjestää omaishoitajille Ovet – valmennuksen®, ”peruskurssin” omaishoidosta. Valmennuksessa käsitellään mm. omaishoitajuuden tunnusmerkkejä, yhteiskunnan palveluja, avustamisen ja hoivatyön perusteita, muutoksen kohtaamista, vertaistukea, osallistumista ja omaishoitajan hyvinvointia. Ilmottautumiset 21.9. mennessä Anna-Kaisa Syrjälälle 0401271196

OmaisOiva

HYVINVOINTIA LAMPPILAISILLE! JUSSINPIRTTI

Aloitamme syyskuussa perinteisen toimintamme! Seuraa ilmoittelua facebookista, tapahtumakalentereista, lehtien yhdistyspalstoilta sekä ilmoitustauluilta.

Tervetuloa Jussinpirtille syksyn toimintoihin!

TUESTASI JA MUKANA OLOSTASI LÄMPIMÄSTI KIITÄMME

Terveisin Mona Tiala, sihteeri, mp. 045 84 222 51

Toholammin Hyvinvointikeskus Maunu ry, osoite Elnantie 2, e-mail: jussinpirtti@gmail.com

Jussinpirtti, pirtsakka tupa tulla ja mennä! Lampin parahaks!

MAASEUTUYKSIKKÖ KASEKA TIEDOTTAA

www.kaseka.fi (lue ajankohtaiset tiedotteet KaseKan sivuilta)

INVESTOINTITUKEA VOI HAKEA JATKUVASTI

Maatalouden investointitukea voi hakea jatkuvasti. Hakemukset ratkaistaan tukijaksoittain, jotka ovat: 16.10. –15.1. 16.1. –15.3. 16.3. –15.8. 16.8. –15.10.

Investointitukea voi hakea sähköisesti Hyrrä-palvelussa osoitteessa <https://hyrra.ruokavirasto.fi/login.html> Älä aloita rakentamisinvestointia tai muuta toimenpidettä äläkä allekirjoita sopimusta (mm. lopullinen luovutuskirja, tilaus sopimus tai urakkasopimus) ennen kuin olet saanut ELY-keskuksesta päätöksen! Ennen päätöstä tehdyt hankinnat eivät ole tukikelpoisia.

Pohjanmaan ELY-keskuksessa Heikki Rautio antaa lisätietoja asiasta:

heikki.rautio@ely-keskus.fi, p. 0295 028 612, vaihde 0295 028500.

HYÖDYNNÄ NEUVO2020-PALVELUA

Neuvo 2020-palvelu on kaikkien viljelijöiden käytössä. Maksat neuvonnasta vain alv:n osuuden. Tuetun neuvonnan enimmäismäärä tilaa kohti on 10 000 € vuosina 2015–2020.

Voit valita itselle sopivan neuvojan neuvojarekisteristä (www.ruokavirasto.fi -> viljelijät -> tuet ja rahoitus -> maatilojen neuvonta) ja sopia neuvontakäynnin hänen kanssaan.

Neuvoja hoitaa tarvittavat paperiasiat.

Tuettua neuvontaa voi saada seuraavista osa-alueista: ympäristö, tuotantoeläimet, luomu, kasvinsuojelu, energia sekä maatilojen nykyaikaistaminen ja kilpailukyyn parantaminen.

Nuppi ja Ruppi -ryhmä

Muistisairautta sairastaville ja heidän läheisilleen suunnattu ryhmä, jonka tarkoituksena on tarjota vertaistukea ja tietoa elämään muistisairauden kanssa sekä aivoja aktivoivaa tekemistä. Läheisille ja sairastuneille pääasiallisesti eriytetty ohjelma. Ryhmään voi osallistua läheinen tai sairastunut myös yksin.

TOHOLAMPI, Kunnantalo, Lampintie 5
Syksy 2020, joka toinen tiistai klo 14.00 - 15.30
18.8, 1.9, 15.9, 29.9, 13.10, 27.10, 10.11, 24.11 ja 8.12

Lisätietoja: Muistiluotsi puh. 044 772 0093
tai OmaisOiva puh. 040 127 1196

OmaisOiva

Tervetuloa tutustumaan Pisaran monipuolisiin palveluihin!

UUSI kuntosali ja liikuntasali avautuvat syyskuun alussa

uimahalli avoinna

lounasta ja grilliruokaa Pisaran ravintolasta

Finn Springin juomat tehtaanmyymälästä

kokoustilat varattavissa

LYLYN PISARA

Lylyntie 30, 69410 SYKÄRÄINEN • www.lylynpisara.fi • P. 044 562 3170